

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сучасна українська літературна мова. Синтаксис

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 053.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Філологія (Українська мова та література)
Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни ОПП.03
Мова навчання – українська
Статус дисципліни – обов'язкова (цикл загальної підготовки)
Факультет – гуманітарно-педагогічний
Кафедра – слов'янської філології

Форма навчання	Загальне навантаження		Кількість годин						Залік	Іспит
	Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота студента (зокрема й ІРС)		
			Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	3	90	51	17		34		39	+	
З	4	144	14	8		6		130	+	
Д	4	120	48	26		26		68		+
З	4	144	14	8		6		130		+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Філологія. Українська мова і література»

Програму склала канд. філол. н., доц. Наталія ТОРЧИНСЬКА

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 1.

Завкафедри слов'янської філології Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Людмила СТАНІСЛАВОВА

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **Сучасна українська літературна мова. Синтаксис**

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	053.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	– Філологія (Українська мова та література)
Обсяг дисципліни	– 4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни	ОПП.03
Мова навчання	– українська
Статус дисципліни	– обов'язкова (цикл загальної підготовки)
Факультет	– гуманітарно-педагогічний
Кафедра	– слов'янської філології

Форма навчання	Загальне навантаження		Кількість годин						Залік	Іспит
	Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота студента (зокрема й ІРС)		
			Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття			
Д	3	90	51	17		34		39	+	
З	4	144	14	8		6		130	+	
Д	4	120	48	26		26		68		+
З	4	144	14	8		6		130		+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Філологія. Українська мова і література»

Програму склала _____ канд. філол. н., доц. Наталія ТОРЧИНСЬКА

Схвалена на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 1.

Завкафедри слов'янської філології _____ Неля ПОДЛЕВСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету _____ Людмила СТАНІСЛАВОВА

Хмельницький 2024

1. ВСТУП

Дисципліна «Сучасна українська літературна мова» є однією із фахових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.01 Середня освіта. (Українська мова та література), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова та література)».

Пререквізити – вступ до мовознавства, практичний курс української мови.

Кореквізити – методика навчання української мови, курсова робота з української мови та методики її викладання, атестаційний іспит.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 15. Здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень

ФК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.

ФК 04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів.

програвні результати навчання:

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури і уміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і писемних текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання.

Мета дисципліни – з'ясування закономірностей будови синтаксичних одиниць (словосполучень, речень, зв'язного тексту) і правил їх використання; вироблення навичок практичного володіння пунктуаційними правилами, формування високого рівня грамотності студентів.

Предмет дисципліни: система синтаксичних одиниць, їхня структура та семантика, синтаксичні зв'язки і семантико-синтаксичні відношення.

Завдання: забезпечити фахову підготовку студентів-філологів із синтаксису сучасної української мови; визначити основні ознаки словосполучень, їхню типологію; встановити диференційні особливості головних та другорядних членів речення; навчити розмежовувати односкладні та неповні речення, визначити їхню типологію; з'ясувати основні умови та причини ускладнення простого речення, критерії виділення складних речень; допомогти оволодіти навичками синтаксичного аналізу простого ускладненого речення, розглянути семантико-синтаксичну структуру простого неускладненого речення; вивчити критерії розмежування складних речень, ознайомитися з історією вивчення складних речень; з'ясувати типологію складнопідрядних, складносурядних та безсполучникових речень; узагальнити знання про особливості введення чужого мовлення у палітру тексту.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *знати* принципи класифікації синтаксичних конструкцій; *вміти виділяти* в тексті різні типи синтаксичних одиниць; *засвоїти* історію вивчення різних тем синтаксису; *розрізняти* типи синтаксичних зв'язків у словосполученнях, реченнях та ССЦ; *виконувати* повний синтаксичний аналіз основних синтаксичних одиниць; *креслити* лінійні та рівневі схеми речень; *обґрунтовувати* принципи і правила української пунктуації; *ставити* і *обґрунтовувати* розділові знаки; *розуміти* особливості функціонування чужого мовлення; *використовувати* теоретичний матеріал на уроках рідної мови у загальноосвітній школі.

2. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ „СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА. СИНТАКСИС”

VII семестр

<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин (стаціонарна форма навчання), відведених на:</i>			<i>Кількість годин (заочна форма навчання), відведених на:</i>		
	<i>лекції</i>	<i>практичні заняття</i>	<i>самостійну роботу</i>	<i>лекції</i>	<i>практичні заняття</i>	<i>самостійну роботу</i>
Тема 1. Синтаксис як розділ граматики. Предмет синтаксису	1	2	4	2		7
Тема 2. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типологія словосполучень у сучасній українській мові	2	4	5			7
Тема 3. Речення як основна синтаксична одиниця	2	4	4		2	7
Тема 4. Підмет, типи і способи його вираження	2	4	4	2		7
Тема 5. Присудок, типи і способи його вираження	2	4	6			7
Тема 6. Додатки і означення: типи і способи їх вираження.	2	4	4			7
Тема 7. Прикладка як різновид означення. Типологія обставин	2	4	4			7
Тема 8. Односкладні речення. слова-речення	2	4	4			7
Тема 9. Неповні речення. Порівняльні звороти	2	4	4			7
Разом за VII семестр	17	34	39	8	6	130
Тема 1. Просте ускладнене речення як синтаксична одиниця.	2	2	5	2		10
Тема 2. Відокремлені та уточнювальні члени речення	2	2	5			10
Тема 3. Однорідні члени речення	2	2	5		2	10
Тема 4. Звертання. Вставні і вставлені конструкції	2	2	6			10
Тема 5. Семантико-синтаксична і комунікативна будова речень	2	2	5	2	2	10
Тема 6. Складне речення як синтаксична одиниця. Складносурядні речення	2	2	5			10
Тема 7. Складнопірядні речення: типи класифікацій та сполучні засоби	2	2	5	2		10
Тема 8. Типологія складнопірядних речень	2	2	5			10
Тема 9. Складні безсполучникові речення	2	2	5			10

Тема 10. Складні синтаксичні конструкції: типологія, історія вивчення.	2	2	5		2	10
Тема 11. Складнопідрядні речення з кількома підрядними	2	2	7			
Тема 12. Засоби передачі чужого мовлення	2	2	5			15
Тема 13. Основи української пунктуації.	2	2	5	2		15
Разом за VIII семестр	26	26	68	8	6	130

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 3.1. ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

Номер теми	Перелік, тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
РОЗДІЛ І. СИНТАКСИС ЯК РОЗДІЛ ГРАМАТИКИ. СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ		
1.	Синтаксис як розділ граматики. Предмет синтаксису Предмет і завдання синтаксису. Синтаксис мови. Синтаксис словосполучення. синтаксис речення. синтаксис тексту. Зв'язок синтаксису з іншими розділами лінгвістики. <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	1
2.	Словосполучення як синтаксична одиниця. Типологія словосполучень у сучасній українській мові Погляди вітчизняних та зарубіжних учених на поняття словосполучення. Відмінність словосполучення від слів та речень. Засоби поєднання компонентів у словосполучення. Синтагма. Типологія словосполучень <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
3.	Речення як основна синтаксична одиниця. Сутність речення як основної синтаксичної одиниці. Речення і судження. Основні ознаки речення. Структурно-семантичні типи речень. Типи речень за комунікативним призначенням. Стверджувальні і заперечні речення <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 16; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
4.	Підмет: типи і способи його вираження Головні члени речення та їх роль у синтаксичній і семантичній організації двоскладного речення. Структурно-семантична характеристика підмета і засоби його вираження в українській мові <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
5.	Присудок: типи і способи його вираження Структурно-семантична характеристика присудка і засоби його вираження в українській мові. Координація форм підмета і присудка <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
6.	Додатки і означення: типи і способи їх вираження. Принципи класифікації другорядних членів речення. Прямий і непрямий додатки, засоби їх вираження. Диференційні ознаки означень. Узгоджені та неузгоджені означення, засоби їх вираження <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
7.	Прикладка як різновид означення. Типологія обставин Диференційні ознаки обставин. Обставини, типи і способи їх вираження <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2

8.	Односкладні речення Сутність та історія вивчення односкладних речень. Структурно-семантичні типи односкладних речень. Синтаксично нечленовані речення (слова-речення) і їх структурно-семантичні різновиди <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;36; 41.</i>	2
9.	Неповні речення Комунікативні умови функціонування неповних речень. Структурно-семантичні різновиди неповних речень. Приєднувальні конструкції як специфічні різновиди повних і неповних речень. Порівняльні звороти <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
	Разом за VII семестр	17
1.	Просте ускладнене речення як синтаксична одиниця. Типологія ускладнення простого речення. Поняття про основні умови відокремлення членів речення. <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
2.	Відокремлені та уточнювальні члени речення Відокремлені означення. Відокремлені прикладки, додатки, обставини, уточнювальні члени речення у складі простого речення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
3.	Однорідні члени речення Засоби вираження однорідності. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Однорідні і неоднорідні обставини та означення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
4.	Звертання. Вставні і вставлені конструкції у структурі речення Звертання, його місце у реченні та способи вираження. Розділові знаки при звертаннях. Вставність і вставленість у реченні: загальний огляд. Морфологічні особливості вставності. Інтонація та пунктуація при вставних та вставлених конструкціях. Стилiстичні функції вставності та вставленості <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27; 33; 37; 41.</i>	2
5.	Семантико-синтаксична та комунікативна будова речень Проблема виділення членів речення у сучасному мовознавстві. Предикатні та субстанціальні синтаксеми. Вторинні адverbіальні, модальні та атрибутивні синтаксеми. Актуальне членування речення. Речення і висловлення. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
6.	Складне речення як синтаксична одиниця. Складносурядні речення Поняття про складне речення. Проблеми дослідження складного речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень. Засоби поєднання предикативних частин складносурядних речень. Класифікація складносурядних речень. Розділові знаки у складносурядному реченні <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
7.	Складнопірядні речення: типи класифікацій та сполучні засоби Розвиток учення про складнопірядні речення. Загальні поняття про складнопірядні речення. Основні засоби організації складнопірядного речення. Принципи класифікації складнопірядних речень. Функції сполучників і сполучних слів у складнопірядному реченні <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
8.	Типологія складнопірядних речень Структурно-семантичні типи складнопірядних речень. СПР розчленованої та нерозчленованої структури <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2

9.	Складні безсполучникові речення Проблема статусу складних безсполучникових речень. Складні безсполучникові речення з однотипними та різнотипними частинами. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
10.	Складні синтаксичні конструкції Складні синтаксичні конструкції: типологія, історія вивчення. Класифікація складних речень із сурядним, підрядним та безсполучниковим зв'язками. Період як синтаксична структура. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
11.	Складнопідрядні речення з кількома підрядними Складнопідрядні речення з однорідною та неоднорідною супідрядністю, послідовною та мішаною підрядністю <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
12.	Засоби передачі чужого мовлення Статус конструкцій із прямою мовою. Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Різновиди прямої мови. Непряма і невласне пряма мова. Цитата <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
13.	Основи української пунктуації. З історії українського правопису. Принципи української пунктуації. Система розділових знаків та їхні основні функції. Основні правила вживання розділових знаків. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33; 34; 41.</i>	2
Разом за VIII семестр:		26

ПЕРЕЛІК ОГЛЯДОВИХ ЛЕКЦІЙ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Номер теми	Перелік, тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1.	Синтаксис як розділ граматики. Предмет синтаксису Предмет і завдання синтаксису. Синтаксис мови. Синтаксис словосполучення. синтаксис речення. синтаксис тексту. Зв'язок синтаксису з іншими розділами лінгвістики. <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
2.	Речення як основна синтаксична одиниця. Сутність речення як основної синтаксичної одиниці. Речення і судження. Основні ознаки речення. Структурно-семантичні типи речень. Типи речень за комунікативним призначенням. Стверджувальні і заперечні речення <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 16; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
3.	Односкладні речення Сутність та історія вивчення односкладних речень. Структурно-семантичні типи односкладних речень. Синтаксично нечленовані речення (слова-речення) і їх структурно-семантичні різновиди <i>Література: 1; 2; 3, 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;36; 41.</i>	2
4.	Просте ускладнене речення як синтаксична одиниця. Типологія ускладнення простого речення. Поняття про основні умови відокремлення членів речення. <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
Разом за VII семестр		8
1.	Складне речення як синтаксична одиниця. Поняття про складне речення. Проблеми дослідження складного речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2

2.	Складні безсполучникові речення з однотипними частинами Проблема статусу складних безсполучникових речень. Складні безсполучникові речення з однотипними частинами. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
3.	Складні синтаксичні конструкції Складні синтаксичні конструкції: типологія, історія вивчення. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
4.	Основи української пунктуації. З історії українського правопису. Принципи української пунктуації. Система розділових знаків та їхні основні функції. Основні правила вживання розділових знаків. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33; 34; 41.</i>	2
Разом за VIII семестр:		8

3.2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Перелік практичних для студентів денної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Кільк. годин
1.	Синтаксис як розділ граматики. Предмет синтаксису <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
2.	Словосполучення як синтаксична одиниця. Поняття про синтагму <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
3.	Типологія словосполучень у сучасній українській мові <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
4.	Речення як основна синтаксична одиниця. <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 16; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
5.	Підмет, типи і способи його вираження <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
6.	Присудок, типи і способи його вираження <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
7.	Складні та складені присудки <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
8.	Додатки, типи і способи їх вираження. <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 33; 41.</i>	2
9.	Означення, типи і способи їх вираження <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 33; 41.</i>	2
10.	Прикладка як різновид означення. <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 33; 41.</i>	2
11.	Обставини, типи і способи їх вираження. <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 33; 41.</i>	2
12.	Односкладні речення <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;36; 41.</i>	2
13.	Слова-речення. Приєднувальні конструкції <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;36; 41.</i>	2
14.	Неповні речення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
15.	Семантико-синтаксична та комунікативна будова речень <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
16.	Повний синтаксичний аналіз речень <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
17.	Підсумкове заняття	2

Разом за VII семестр		34
1.	Просте ускладнене речення. Відокремлені члени речення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
2.	Однорідні члени речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
3.	Звертання, його місце у реченні та способи вираження <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27; 33; 37; 41.</i>	2
4.	Вставні і вставлені конструкції у структурі речення <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27; 33; 37; 41.</i>	2
5.	Семантико-синтаксична та комунікативна будова речень <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27; 33; 37; 41.</i>	2
6.	Складносурядні речення. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
7.	Складнопідрядні одночленні речення <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
8.	Складнопідрядні різночленні речення <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
9.	Складні безсполучникові речення <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
10.	Складні синтаксичні конструкції. Складнопідрядні речення з кількома підрядними <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
11.	Складні речення із різними видами зв'язків <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 13; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
12.	Засоби передачі чужого мовлення <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	4
13.	Основи пунктуації. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33; 34; 41.</i>	
Разом за VIII семестр		26

**ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ**

<i>№ n/n</i>	<i>Теми практичних занять</i>	<i>Кільк. годин</i>
1.	Словосполучення як синтаксична одиниця. Типологія словосполучень у сучасній українській мові <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
2.	Речення як основна синтаксична одиниця. Головні та другорядні члени речення <i>Література: 1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26;33;41.</i>	2
3.	Просте ускладнене речення <i>Література: 1; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 27;33;41.</i>	2
Разом за VII семестр		6
1.	Складносурядні та складнопідрядні речення. <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
2.	Складні безсполучникові речення <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 20; 24; 26;33;41.</i>	2
3.	Складні речення із різними видами зв'язків <i>Література: 1; 3; 4; 5; 7; 9; 12; 14; 17; 18; 24; 26;33;41.</i>	2
Разом за VIII семестр		6

3.3. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання домашніх та контрольних робіт, теоретичного опитування в усній або письмовій формах, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань тощо.

за VII семестр

<i>№ теми</i>	<i>Зміст самостійної роботи</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування і тестового контролю. Виконання практичних завдань.	2
2.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	3
3.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	2
4.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до написання самостійної роботи № 1. Виконання практичних завдань.	2
5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	2
6.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування.	3
7.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	2
8.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестового контролю. Виконання практичних завдань.	2
9.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестового контролю.	2
10.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	2
11.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до написання контрольної роботи № 2.	2
12.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	2
13.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестового контролю.	2
14.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	3
15.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	3
16.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до написання контрольної роботи. Виконання практичних завдань.	3
17.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	2
Разом за VII семестр		39

за VIII семестр

<i>№ теми</i>	<i>Зміст самостійної роботи</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	5
2.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	5
3.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	5
4.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до письмового опитування. Виконання практичних завдань.	6
5.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	5
6.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до тестового контролю.	5
7.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	8
8.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	5
9.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	5

10.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Підготовка до тестового контролю.	5
11.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	7
12.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань.	5
13.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до написання контрольної роботи.	5
Разом за VIII семестр		68

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позааудиторний час.

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій (інформаційно-комунікаційних, проблемних, інтерактивних, кейс-технологій, контекстного навчання, перевернутого навчання тощо); форм і методів, зокрема лекції (з використанням активних методів навчання, візуалізації), практичні заняття, самостійна робота (підготовка до лекційних та практичних занять та виконання індивідуальних завдань) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок щодо аналізу мовних явищ та вироблення лінгвістичних умінь та навичок тощо.

5. Методи контролю

Поточний контроль може здійснюватися під час лекційних і практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю, як усне опитування, письмове опитування (самостійні та контрольні роботи); презентація індивідуальних робіт; тестовий контроль.

6. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється шляхом усного / письмового опитування, тестування в MOODLE (до кожної лекції). Водночас оцінюється рівень практичних умінь шляхом виконання різноманітних аудиторних та домашніх завдань. Якщо студент отримав негативну оцінку з якогось виду роботи, то він повинен ліквідувати заборгованість в установленому порядку.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** в першому семестрі та у форм **іспиту** в другому семестрі. Залік виставляється автоматично за результатами оцінювання різних видів роботи протягом семестру. Підсумкова оцінка становить собою суму середньозваженого бала з оцінок, отриманих за всі види робіт протягом семестру (60% підсумкової оцінки – для денної форми навчання і 50 % підсумкової оцінки – для заочної форми навчання), і бала, отриманого у ході іспиту (40% підсумкової оцінки – для денної форми навчання і 50 % підсумкової оцінки – для заочної форми навчання).

Студенти мають можливість отримати знання з окремих тем курсу шляхом неформальної освіти і звернутися із заявою про перезарахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultatuv-navchannya.pdf>; п. 4 Визнання і зарахування результатів навчання, набутих особою).

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (див. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті, <https://cutt.ly/QMZTV0B>).

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання, і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у сьомому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота	Підсумковий контроль
Теоретичне опитування	Практичне заняття	Тестовий контроль	Контрольна (самостійна) робота	Домашнє завдання	Залік
0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	+

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у восьмому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота	Підсумковий контроль
Теоретичне опитування	Практичне заняття	Тестовий контроль	Контрольна (самостійна) робота	Домашнє завдання	Іспит
0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у сьомому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота	Підсумковий контроль
Усне опитування	Письмове опитування	Тестовий контроль	Контрольна (самостійна) робота	Домашнє завдання	Залік
0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	+

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у восьмому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Підсумковий контрольний захід
Теоретичне опитування	Практичні завдання	Тестовий контроль	Контрольна робота	Іспит
0,1	0,1	0,1	0,2	0,5

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка, критерії	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7.ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ СТУДЕНТАМИ ЗНАТЬ

1. Предмет синтаксису як розділу граматики. Синтаксис у системі інших наук.
2. Словосполучення як синтаксична одиниця. Відмінність словосполучення від слова

і речення. Засоби поєднання компонентів словосполучення.

3. Типи словосполучень за ступенем злиття компонентів, будовою та функціональними особливостями.

4. Способи зв'язку слів у словосполученні і реченні. Типи сурядного зв'язку.

5. Типи підрядного зв'язку слів у словосполученні і реченні.

6. Типи синтаксичних відношень у словосполученні.

7. Типи словосполучень за характером стрижневого слова.

8. Речення як основна синтаксична одиниця. Сутність різних поглядів на природу речення. Речення і судження.

9. Основні ознаки речення.

10. Типи речень за структурними ознаками граматичної основи, кількістю граматичних основ, наявністю другорядних членів речення, метою висловлювання, емоційним забарвленням, характером вираженого ставлення до дійсності. Новітні погляди на відповідні класифікації.

11. Головні і другорядні члени речення: сутність, принципи виділення, історія вивчення.

12. Підмет як головний член речення. Простий підмет, способи його вираження.

13. Складений підмет, його типи і способи вираження.

14. Присудок як головний член речення: значення, типологія.

15. Складений іменний присудок.

16. Складений дієслівний присудок.

17. Прості присудки. Складні присудки.

18. Координація форм підмета і присудка.

19. Сутність, типологія, історія вивчення односкладних речень.

20. Означено-особові та безособові односкладні речення.

21. Узагальнено-особові, неозначено-особові та інфінітивні речення.

22. Номінативні та вокативні речення.

23. Синтаксично нечленовані речення.

24. Додаток як другорядний член речення: значення і типологія. Прямі додатки, способи їх вираження.

25. Непрямі додатки, способи їх вираження.

26. Означення як другорядний член речення: значення і типологія.

27. Узгоджені і неузгоджені означення, способи їх вираження.

28. Прикладка як особливий різновид означення.

29. Обставина як другорядний член речення: значення і типологія.

30. Обставини способу дії, часу, причини і допусту.

31. Обставини міри і ступеня, місця, умови і мети.

32. Проблема виділення другорядних членів речення у сучасному мовознавстві.

33. Просте ускладнене речення як синтаксична одиниця.

34. Однорідні члени речення: сутність, типологія, пунктуація. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення.

35. Однорідні і неоднорідні означення та обставини.

36. Причини та умови відокремлення членів речення. Історія вивчення відокремлених членів речення.

37. Відокремлені означення, додатки, уточнюючі члени речення.

38. Відокремлені прикладки та обставини.

39. Звертання: способи вираження та особливості функціонування.

40. Вставні та вставлені конструкції.

41. Типи неповних речень.

42. Приєднувальні конструкції. Порівняльні звороти, їх відмінність від неповних підрядних порівняльних речень.

43. Порядок слів у простому реченні, його функції.

44. Основи української пунктуації.
45. Складне речення як синтаксична одиниця: сутність, засоби поєднання предикативних одиниць, типологія. Принципи класифікації складних речень.
46. Структурно-семантичні типи складносурядних речень.
47. Складнопідрядні речення: сутність, структура.
48. СПР із підрядними присубстантивно-атрибутивними, місця, причини.
49. СПР із підрядними з'ясувальними, міри і ступеня, мети, наслідку.
50. СПР із підрядними займенниково-співвідносними, часу, допустовими.
51. СПР із підрядними способу дії, умови, порівняльними, супровідними.
52. Історія вивчення складнопідрядних речень. Синонімія складнопідрядних речень і співвідносних з ними простих речень з відокремленими членами речення.
53. Історія становлення і типологія складних безсполучникових речень.
54. Складні безсполучникові речення з однотипним зв'язком.
55. Складні безсполучникові речення з різнотипним зв'язком.
56. Складні ускладнені речення як синтаксична одиниця. Складні речення із сурядністю та підрядністю.
57. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
58. Складні речення із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком.
59. Засоби передачі чужого мовлення. Пряма мова та слова автора. Діалог.
60. Непряма і невласне пряма мова. Цитати.
61. Складне ускладнене речення як синтаксична одиниця.
62. Складні ускладнені речення в історії вітчизняного мовознавства.
63. Типологія складних ускладнених речень (загальні зауваги).
64. Складносурядні ускладнені речення.
65. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
66. Складні речення із сурядністю і підрядністю.
67. Складні ускладнені безсполучникові речення.
68. Типологія складних ускладнених речень з різними типами сполучникового і безсполучникового зв'язку.
69. Синтаксичний аналіз складних ускладнених речень.
70. Вивчення складних синтаксичних конструкцій у загальноосвітній школі.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Сучасна українська літературна мова. Синтаксис» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету. Викладачами кафедри підготовлено такі праці:

1. Сучасна українська мова. Синтаксис: методичні рекомендації для виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня за ОПП «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Укл. Торчинська Н. М. Хмельницький, 2021. 43 с.

2. Торчинська Н. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : зб. вправ і завдань для студентів спеціальності «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Вид. друге, доповнене. Хмельницький, 2021. 120 с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1.Вінтонів М.О. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. Пунктуація : навчально-методичні матеріали. Київ, 2021.

2.Євтушина Т.О. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис словосполучення і простого ускладненого речення: навч. посіб. для студ. пед. вишів III – IV рівнів акредитації. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 188 с.

3.Малюга Н. М., Колоїз Ж. В. Сучасна українська літературна мова: Словосполучення. Речення. Текст. Пунктуація: навч. посіб. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2020. 175 с.

4.Мариненко І.О. Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): навчальний посібник. Київ, 2021. 279 с.

5.Торчинська Н. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : зб. вправ і завдань для студентів спеціальності «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Вид. друге, доповнене. Хмельницький, 2021. 90 с.

Додаткова

6.Баркасі В. В., Каленюк С. О., Коваленко О. В. Словник лінгвістичних термінів для студентів філологічних факультетів. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. 192 с.

7.Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2005. 270 с.

8.Вихованець І. Студії про члени речення. *Українська мова*. 2005. № 2. С. 22–27.

9.Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник для студентів філологічних факультетів вузів. Київ : Либідь, 1993. 368 с.

10.Герета Н. М., Дуденко О.В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : методичні рекомендації для студентів Інституту філології. Умань, 2005. 18 с.

11.Гнатюк Л. П., Бас-Кононенко О. В. Українська мова : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2006. 259 с.

12.Дика Н.М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : навчально-методичні матеріали. Київ, 2015.

13.Дуденко О. В. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : навчально-методичний посібник для студентів Інституту філології та суспільствознавства. Умань, 2006. 53 с.

14.Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підручник. Київ: ВЦ „Академія”, 2010. 382 с.

15.Дудик П. С. Просте ускладнене речення : навчальний посібник. Вінниця, 2002. 335 с.

16.Єрмоленко С. Нові підходи у вивченні простого речення (вища школа). *УМЛШ*. 2005. № 2. С. 54–58.

17.Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк, 2011. 992 с.

18.Загнітко А. П., Миронова Г. Синтаксис української мови. Теоретико-прикладний аспект. Брно, 2013. 223 с.

19.Загнітко Анатолій. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.

20.Караман С. О., Караман О. С., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.

21.Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. Київ : Вища школа, 1992. 344 с.

22.Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посіб. Київ: Вища шк., 2006. 287 с.

23.Лінгвістичний аналіз : Практикум : навч. посіб. За ред. Г. Р. Передрій. Київ : Академія, 2005. 256 с.

24.Марчук Л.М., Дзюбак Н.М. Синтаксис складного речення : навчально-методичний посібник. Камянець-Подільський, 2013. 172 с.

25.Марчук О. І., Мельник М. Р. Синтаксис сучасної української мови: практикум: методичні рекомендації для аудиторної та самостійної роботи студентів (спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)). Одеса, ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2019. 102 с.

26.Масицька Т. Є. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : Навчально-методичні матеріали. Вид. 2-ге, доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 115 с.

- 27.Мойсієнко А. К. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого речення. Київ: ПП Я. Січовик, 2006. 240 с.
- 28.Ожоган В., Дмитрук В. Навчально-методичний комплекс з сучасної української літературної мови (Синтаксис). Кіровоград : РВЦ КДПУ, 2001. 96 с.
- 29.Плиско К.М. Синтаксис української мови з системою орієнтирів для самостійного вивчення. Харків : Основа, 1992. 151 с.-=7++
- 30.Селіванова О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2010. 769 с.
- 31.Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української літературної мови: Проблемні питання : навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1994. 670 с.
- 32.Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. За ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1972. 515 с.
- 33.Сучасна українська мова. Синтаксис. За редакцією Мойсієнка А. К. Київ : Знання, 2013. 524 с.
- 34.Торчинська Н. Порушення пунктуаційних норм у постмодерному дискурсі (на прикладі конструкцій із чужим мовленням). *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький, 2022. Випуск 11. С. 266–275.
- 35.Торчинська Н. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис : зб. вправ і зівдань для студентів спеціальності „Філологія (Українська мова і література)”. Хмельницький, 2008. 90 с.
- 36.Торчинська Н., Торчинський М. Односкладні речення: проблеми трактування і типології. *Ukrainisztika Magyarországon és a határon túlon II. Україністика в Угорщині та поза її межами II. Матеріали міжн. наук. конференції. Будапешт: Printpix nyomda és grafikai stúdió, 2022. С.101-108.*
- 37.Торчинська Н., Торчинський М. Структурні особливості звертань як компонента чужого мовлення (на матеріалі православних молитов). *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : зб. наукових праць. Випуск 23. Хмельницький, 2022. С.52–57.
- 38.Торчинський М. М. Проблемні питання української мови: електронний конспект лекцій. Хмельницький, 2014. 334 с.
- 39.Українська мова. Енциклопедія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ : Вид-во „Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
- 40.Шевчук С., Кабиш О., Клименко І. Сучасна українська літературна мова. Київ: Алерта, 2011. 544 с.
- 41.Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови : підручник. Вид. 2-ге. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2010. 408 с.

Електронний університет:

- 1.Модульне середовище для навчання. Пошук – Кафедра слов'янської філології. «Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. ФУМ, ФУМз (Торчинська Н. М.)».
- 2.Модульний курс для дистанційної форми навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=1463>
- 3.Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>
- 4.Електронна бібліотека університету. URL : <http://library.khmnu.edu.ua/>